

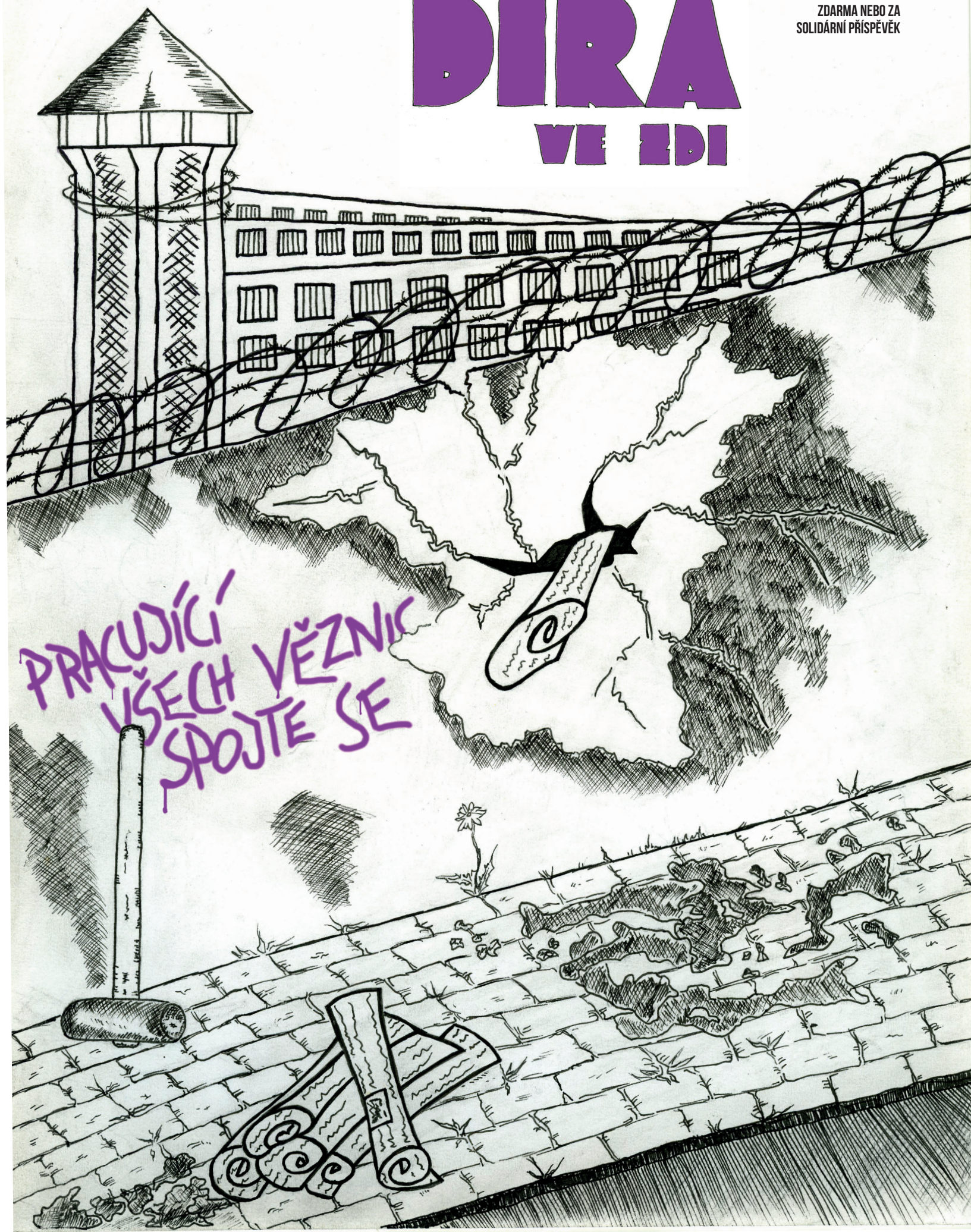
KVĚTEN 2019

ČÍSLO 1

ZDARMA NEBO ZA
SOLIDÁRNÍ PŘÍSPĚVĚK

DÍRA

VE ZDI

PRACUJÍCÍ
VŠECH VĚZNIKŮ
SPOJTE SE

REDAKČNÍ KONTAKT:
DIRAVEZDI@RISEUP.NET

KORRESPONDENČNÍ ADRESA:
DÍRA VE ZDI
INFOCENTRUM SALÉ
OREBITSKÁ 14
130 00 PRAHA 3

PROČ DÍRA VE ZDI?

Díra ve zdi jsou noviny, které z anarchistické perspektivy přináší pro vězně a od vězňů pohled na boj proti vězení. Díra, protože vězení je temná díra, do které se může dostat každý. Každý tak můžeme zakusit, jaké to je, když člověk nemá východisko a musí se podřídit situaci, kterou kontroluje někdo jiný. Ti, kteří se do té situace už dostali, vědí, že zdi, které je tam obklopují je třeba zbourat, jedinečně tak, spolu s dalšími opatřeními (se zbouráním dalších předsudků a institucí) budeme moci být skutečně svobodní všichni. Proto díra ve zdi, protože chceme narušovat vězeňské zdi abychom je nakonec mohli zbourat. Protože dírou ve zdi se dají předávat důležité informace lidem za zdí a tím ji ještě více rozrušovat.

Dírou ve zdi chceme zahájit dialog mezi lidmi za zdmi a před nimi a předat si tím energii potřebnou pro nás všechny,

abychom mohli zahájit boj proti institucím, jako jsou vězení a zákon. Chceme rozšířit povědomí o problémech lidí odpykávajících si trest nebo držných ve vazbě. Jejich psychický stav je mnohdy velmi špatný a prostředí vězení nemůže pomáhat k uzdravení. Myslíme si, že je důležité, abychom slyšeli příběhy lidí, kteří se z pohledu zákona možná dopustili selhání. Protože možná budeme pak moci pochopit, že takto selhat může někdy každý z nás. Je tedy možná čas si uvědomit, že vězení opravdu nic neřeší a můžeme žít i bez zákona. Což ovšem neznamená, žít bez pravidel. Pravidla si však určujeme sami ve vlastních komunitách, ve kterých probíhají naše životy. Zákon je nástroj státu k našemu usměrňování a slepé poslušnosti něčemu, co ve skutečnosti vůbec nepotřebujeme a co nám škodí.

Díra ve zdi chce také informovat lidi sedící ve vězení o vnějším pohledu na ně a jejich situaci. A také především jim dát podporu a vědomí, že nejsou sami. My venku tam sedíme s vámi a cítíme se být vězněni, protože spravedlnost pro nás znamená něco jiného než ta „slepá“ spravedlnost státu. Myslíme si, že není třeba trestu, ale reflexe našich chyb, snahy poučit se z nich a měnit způsob našeho jednání a pohledu na svět.

Zde v úvodu chceme vyzvat všechny, kdo chtějí přispět do Díry, aby neváhali a zaslali nám poštou své příspěvky na vězeňská i nevězeňská témata. Vytvořte něco pro Díru - inspiraci najdete uvnitř tohoto prvního čísla, ale nechceme klást žádné limity - a třeba vám to pomůže příjemně a kreativně strávit čas, který nedobrovolně trávíte v díře.

DO KDY POTRVÁ VYKOŘIŠŤOVÁNÍ VĚZŇŮ POLICIÍ A SOUDY?

Napsal L. B.

Je-li někdo pod hrozbou násilí nucen pro jiného pracovat bez nároku na odměnu, dochází k tomu, čemu se běžně říká zotročování nebo vykořisťování. Když se však takových praktik dopouští česká policie a soudy, sami tomu říkají jinak: příprava odsouzených na zaměstnání a výpomoc státu. Nemá smysl se přít o vhodná slova tam, kde je očividné, že se státní instituce dopouštějí organizovaného zločinu na vězních. Jde o to takovým zločinům zamezit.

Abych upřesnil, o jakých zločinech hovořím, nechám nejprve promluvit správu věznice Všehrdy. Na webu věznice se píše:

„S blížícím se koncem roku bychom rádi seznámili naše spoluobčany se skutečností, že se odsouzení Věznice Všehrdy během celého roku bezplatně podíleli na obnově majetku různých státních nebo obecních institucí v našem regionu, a to formou takzvaných extramurálních pracovních aktivit. (...) Pro Policii České republiky; například vymalovali administrativní budovu střelnice, upravili terén kolem střelnice, odstranili náletové dřeviny, opravili a vybudovali nová terčová zařízení a prořezali dřeviny v okolí příjezdové cesty ke střelnici. Pro Policii Teplice zajistili stěhování policejní školy; stěhování

a sestavování nábytku. Dále stejně jako v loňském roce vymalovali další prostory Okresního soudu Chomutov, včetně stěhování nábytku.“

Ve škole nás učili, že otrokářství bylo zrušeno. Při pohledu na podmínky vězněných lidí je ale vidět, že otroctví dostalo jen jinou podobu. Všehrdští vězni sice nejsou obchodovatelným majetkem jako otroci v dobách minulých. I oni ale podléhají drsnému zotročování. Jsou nuceni tvrdě pracovat bez nároku na mzdu a někdo jiný těží z výsledků takové práce. Jsou trestáni pokud odmítnou za takových podmínek pracovat. I oni jsou svými otrokáři drženi za zdi a v železných okovech. I jejich zotročení je pokrytecky obhajováno řečmi o tom, že se svým žitím prohřešili proti morálce křesťanské civilizace, proto je správné s nimi takto zacházet.

Každému, kdo není slepý ke spravedlnosti musí být jasné, že vzdor proti otrokářským praktikám nemůže ustát, dokud nedojde ke zrušení věznic a institucí, které mají zájem na jejich zachování.

zdroj: <https://lukasborl.noblogs.org/>

zdroj citace: <http://vscr.cz/veznice-vsehrdy/novinky/zamestnavani-veznu/vezni-pracuji-bez-naroku-na-odmenu/>

Tep života

Vždy bylo je a bude
pro všechna pokolení
vem si to čeče hnedka
nečekej na znamení
poslechni vnitřní hlasy
a probud' svojí víru
neboj se lásky, důvěry
ta ti dá velkou sílu
uкаž svou odhodlanost

vášeň a také něhu
zlo, smutek a strach roztaje
jak špinavej kus ledu
kde slunce duše tvojí
rozzáří černé nebe
konečně začni milovat
všechno i sama sebe

Remízkář ve věznici Jirice

CELA ČÍSLO 208

napsal Freiheit

Kapitola první

Byl pátek 6.října 2017, kolem 12:30 hodin, kdy jsem se loučil se svojí maminkou. V jejích očích jsem zanechal slzy a vydal se na autobusovou zastávku.

Jak to tak bývá, autobus mi ujel takřka před nosem. Jelikož jsem měl čas do příjezdu dalšího, zapálil jsem si cigaretu a čekal. Snad každého páva jsem odkašlal, nějak mi ty cigára už moc tělo nepřijímá. Jsem po nich čím dál více zahleněnej. „Dokouřím krabičku a končím.“, říkal jsem si v duchu. Típnul jsem cigaretu a již tu autobus, kterým jsem odjel na nádraží. Zakoupil jsem jízdenku, šel na druhé nástupiště a pozoroval nádražní cvrkot.

Po chvíli čekání nastupuji do vlaku směrem do Ústí. „Už mi zbývá jen hodina a půl na svobodu.“, prolétlo mi hlavou, když se vlaková souprava vydala na cestu. Usazen s batohem u nohou, aby nespadl, držím v ruce telefon. Píši si přes sociální síť s kamarády poslední slova s dlouhou odmlkou.

Netrvalo to tak dlouho a již jsem na ústeckém západě, kde se snažím nastoupit do správného vlaku. Jsem nedůvěřivý k ceduli s nápisem "Lisá nad Labem" a přesto nastupuji. Zůstávám však u dveří a pomocí aplikace IDOSu se přesvědčuji, že jsem ve správném vlaku. Náhle se vlak rozjíždí a s napjatýma ušima sleduji hlášení zastávek. „Litoměřice město“, ozvalo se ženským hlasem z reproduktoru, což byl můj čas vystoupit.

Za několik málo okamžiků opouštím nádraží. V rychlosti pátrám, jak nejlépe překonat kombinaci kruhového objezdu a křižovatek, abych se dostal co nejbližší k cíli. Postupně přecházím jednu silnici po druhé, až se ocitám u Okresního soudu. Z mapy jsem věděl, že vazební věznice je hned za ním.

Bylo asi 14:40, když jsem stiskl tlačítko dorozumívacího zařízení. „Dobrý den, co si přejete?“, ozvalo se ženským hlasem. „Dobrý den, mám zde nastoupit do výkonu trestu“, odpověděl jsem trochu rozechvělým hlasem. „Sedněte si na lavičku a po patnácté hodině Vás zavolám“, zněl příkaz z reproduktoru. Přemístil jsem se na lavičku, která byla asi jen metr od vchodu do věznice. Sedíc zády k budově, po mém levém boku vycházeli zaměstnanci tohoto zařízení. Všichni v civilu, někteří s jídlem v ruce, avšak se znatelným úsměvem, jelikož jim začínal víkend. Těsně před patnáctou hodinou dorazil i jakýsi advokát, který musel také čekat, než opustí areál věznice zaměstnanci.

Jak už to tak bývá, krátce po patnácté se setmělo a ochladilo. To již mladý advokát, v lehké verzi saka nevydržel a opětovně dožadoval se vstupu s tím, že mu je zima. Avšak jeho žádosti nebylo vyslyšeno, tak musel po dalších pár minutách strpět dopadající kapky deště se mnou. Byl jsem však lépe vybaven a mohl si přes hlavu navléknout kapuci.

Poslední zaměstnanci opustili budovu věznice a mladý advokát se již dočkal. Zůstal jsem opuštěn s upírajícím se pohledem na nedalekou kostelní věž s hodinami, které ukazovaly již dvacet minut po patnácté. Na chvíli jsem znejistěl, zda na mne zaměstnanci věznice nezapomněli.

Blížilo se k půl čtvrté, když zazněla z reproduktoru výzva, abych vstoupil. Služba u vchodových dveří mne poslala k mřížím, ke kterým jsem musel vystoupat po schodech. Nastal čas třídění a kontrolování. Nejdříve cennosti, které se daly do úschovy, až poté ostatní věci. Jelikož jsem byl vybaven asi deseti tubami zubní pasty, několika mýdly, čaji a kafem, vše bylo podrobeno důkladnému zkoumání pod rentgenovými paprsky. „To by si užila moje kamarád-

ka Boženka.“, pomyslel jsem si. Boženka také dělá u rentgenu, ale zabývá se pouze snímkováním lidí. Jen nevím, jak by si zvykla odvádět svou práci bez žádanek. Naštěstí se ukázalo, že jsem s sebou měl pouze jedinou závadovou věc, která podléhala okamžité likvidaci. V příruční kapsičce, v umělohmotné lahvičce bylo desinfekční gelové mýdlo, které díky obsahu alkoholu skončilo v odpadkovém koši. Zbytek povolených věcí jsem si uložil zpět do tašky a poté byl na deset minut odložen v místnosti s katrem.

Sedíc v místnosti asi třikrát jeden metr, ve společnosti záchodové mísy a umyvadla, mé myšlenky byly typu „Čekám na čekání, abych mohl čekat.“ Bez telefonu, který mimo jiné byl pro mne ukazatelem času, nastalo pro mne bezčasí. Ztrácel jsem přehled o čase, přišel o vnímání jedné dimenze světa. Od teď se mohu jen řídit budíčkem, snídaní, obědem, večerí a večerkou. Ani tyto záchytné body nebudou vypovídat nic o přesném čase, ale pouze přibližné denní době. V době, kdy lidstvo zaznamenává své kroky s přesností rozpadu atomového jádra, je to docela dobrý úlet.

Už ani nevím kolik miliard elektronů stačilo zaniknout, než jsem byl vyzvednut z oné místnosti a mohl se připojit k dalšímu účastníkovi

pobytu ve výkonu trestu. Od teď už jsme pokračovali ve dvou.

Zase po schodišti, stoupali jsme vzhůru, v řadě za sebou jako husy. Vedení houserem v modrém, pardon - strážcem justičním, doputovali jsme k takzvanému filtru. Vybavení nově ložním prádlem, dekami a stejnokroji prošli sprchou. Poté nám uskladnili civilní prádlo a odvedli do cely.

Cela o velikosti čtyřikrát dva metry, vybavená dvěma postelemi ze železa, po pravé straně stolem velikosti čtyřicet pět centimetrů na metr nad nímž byly tři skříňky z plechu. Nalevo, naproti stolku umyvadlo se záchodovou mísou, oddělené jakýmsi závěsem, který nešel zatáhnout. Postele byly namísto matrací obloženy kusy roztrhaného molitanu. U stolku stály dvě těžké, kovové židle. Klenutý strop byl asi ve výšce čtyř metrů. Na jeho středu instalované zářivkové svítidlo se dvěma zářivkovými trubicemi zapojenými do dvou samostatných okruhů.

Strážce se slovy: „Ustelte si postele!“, nás zamkl a opustil. Tak jsme zůstali dva nováčci v cele číslo 208 na nějaký čas ubytování.

pokračování v dalším čísle Díry

Mříž

Zavřete ústa tam za oknem,
kde mříž mé srdce uschovává,
nevyřvávejte do nádvoří vše co je vaším snem,
ta cela je zde mým domovem, ochránkyní mého já.
Pugéty srdcí posílám éterem,
moji milí přímo k vám.
Ač zůstávám před vámi uvězněn,
nemějte pochyb, že bych vás přestal mít rád!
Má duše, ač tělo uvězněno jest,
svobodu vůbec nepostrádá.
Nenechám se umlčet ani zde,
v myšlenkách mé poselství jde za váma!
Nepláču ani se netrápím,
pro sebe ani proto, co je marnost sama.
Dívám se všem do očí,
přijímám, ale také umím dávat.

Freiheit

ROZHOVOR S FREIHEITEM

Že věznění lidé pracují, o tom se tak nějak ví. Za jakých podmínek k tomu dochází, o tom se ale moc často nemluví. My to chceme změnit, proto přinášíme rozhovor s Freiheitem. Ten strávil nějakou dobu ve vězení a ochotně promluvil o tom, jak to tam s tou prací je.

Rozhovor by měl být o tvých zkušenostech s prací ve výkonu trestu ve vězení. Mohl by jsi na začátek uvést jakou práci jsi vykonával a jak dlouho?

Vykonával jsem práci pro věznici, takzvané vnitřní pracoviště, kde jsem byl jako elektroúdržbář. Celkem čtyři měsíce jsem tam byl zaměstnán. Náplní mé práce bylo odstraňování poruch v objektu vazební věznice a rekonstrukce cel.

Jaké jsi měl pracovní podmínky? Zajímá mě zejména kolik hodin si pracoval a za jakou mzdu.

Ptáš se na pracovní podmínky. Oproti lidem, kteří byli na vnějších pracovištích, tedy u soukromých subjektů mimo věznici, my byli stále pod zámkem a dohledem vězeňské stráže, třebaže jsme měli v uvozovkách volný pohyb po věznici. V době, kdy jsem pracoval ve vězení, bylo pracovní odměňování rozděleno dle toho, zda jsi dělal kvalifikovanou práci či ne. Tak o tom píše zákon. Jenomže realita je jiná, měl jsem být vyplácen jako kvalifikovaná osoba, ale nebylo tomu tak. Jenže v tom prostředí to neřešíš, pokud chceš jít na půlku ven. Takže má odměna byla 4 500,-Kč měsíčně hrubé mzdy. Správně bych měl mít podle kvalifikace 6 750,-Kč. Pracovní doba byla totožná jako v civilu, od pondělí do pátku každý pracovní den po osmi hodinách.

Co všechno ti ze mzdy bylo strháváno a kolik ti zůstalo čistého příjmu?

Ze mzdy mi strhávali srážky k úhradě nákladů na výkon trestu, přičemž nejvýše 1 500,-Kč za měsíc. Což v praxi znamená, že pokud měl měsíc 30 dní a z toho jsi pracoval jen dvacet, tak se nejdříve částka 1 500,-Kč vydělila třiceti a následně se vynásobil výsledek dvaceti, což byla srážka ze mzdy na výkon trestu. Dále mi bylo strháváno na zdravotní a sociální pojištění. Oni

na pásce sice píšou, že čistá odměna cca 3 750,-Kč, ale z té se pak strhává na výkon trestu, na dluhy, výživné atp. Ukládají nějakou minimální částku na cestovné, což znamená, že tu ti dají při propuštění z výkonu trestu do ruky, aby ti to nemusel hradit stát. Pak nějakou částku dávají na úložné, což je také částka, kterou ti dají až při výstupu z trestu. Když potřebuješ léky, také ti je naučtují a strhnou. Jelikož jsem byl ve výkonu krátce a nedosáhl jsem na první diferenční skupinu, tak mi na celý měsíc jako kapesné dávali 750,-Kč. Což není nic moc. Jenomže, ve výkonu trestu to zase tak moc neřešíš. Jsi rád, že chodíš do práce a trest ti rychleji utíká.

Je snadné pochopit úvahu, že práci někteří věznění vítají, protože jim dává alespoň nějaký rozptýl a možnost pohybu. Lze se ale při tom ubránit pocitu nespravedlnosti, když člověk dře dlouhé hodiny za pár stovek měsíčně a pokud se ozve, hrozí mu trest?

U nás hrozilo, že pokud budeš odmítat práci, tak tě odvezou do horšího zařízení. Nemohu posoudit, jak je to v jiných věznicích. On ten pobyt ve vězení je docela tvrdý i z toho hlediska, že potřebuješ mít nějaké peníze na útratu. A mnozí nemají nikoho venku, kdo by jim mohl zasílat peníze na účet. Navíc, automaticky z těch peněz, které ti někdo pošle zvenčí, si vezmou polovinu a považují jej za tvůj příjem. Takže z té poloviny ti navíc seberou srážku za pobyt ve výkonu trestu.

Ty jsi pracoval přímo ve věznici, ale jak to měli tví spoluvězni? Kde a za jakých podmínek pracovali oni?

Spoluvězni, kteří pracovali na takzvaných vnějších pracovištích, dělali většinou ve fabrikách u pásu, kde museli plnit normy. Dělali na směny, o víkendy a svátky. Jejich zaměstnavatelé jim měli zajišťovat obědy, nebo podle směn večere či snídaně, což někteří řešili tím, že dávali věz-

ňům padesát korun na směnu a zastavili s nimi u nějaké večerky, kde si za ty peníze mohli koupit jídlo. Takže, v pracovní dny byli bez teplého jídla. Občas jsem slyšel, že někteří civilní pracovníci na vnějších pracovištích uráželi a napadali slovně vězně. Jenomže, z pozice vězně si musíš nechat vše líbit a snášet urážky, prostě nemáš žádná práva.

A v čem spočívala práce spoluvězňů ve fabrikách? Pro jaké firmy pracovali? Jakou práci vykonávali?

Spoluvězni pracovali v různých oblastech. Jako dělníci u pásů, skladníci, dokonce na vrakovišti rozebírali auta v recyklačním programu. Pracovní místa byla různě pracovní náročná, většinou na pozicích, kde nebyla nutná kvalifikace. Pamatuji si jméno jednoho ze zaměstnavatelů, DHL.

Je zjevné, že pracovní podmínky pracujících ve

vězení jsou ještě horší než mimo vězení. Ty máš pracovní zkušenosti z obou míst. Mohl bys popsat zásadní rozdíly mezi tvou prací ve výkonu trestu na na svobodě?

Největším rozdílem je to, že jako vězeň se nemůžeš bránit a jen se nějakým způsobem snažíš proplout.

Jak na pracovní podmínky reagovali vězni, se kterými ses potkal? Měli chuť usilovat o jejich zlepšení? Měli nějakou jasnou vizi, jak toho dosáhnout?

Jak jsem již naznačil výše, pracovní podmínky se tam moc neřešily. Většinou byli rádi, pokud mohli vypadnout a být v práci. Ono to ani moc nejde, řešit špatné pracovní podmínky, jelikož ze zákona je zakázáno se sdružovat v odborech či podobných organizacích, když jsi ve výkonu trestu. Tam by ti pak hrozil další trest za maření výkonu trestu.

Věznice s ostrahou

Oblečen do sintru, dejte mi klepeta,
na cestu medvěda ať do Jiřic se mohu vydat.
Z vazby jedu odsouzen, před lidmi zostouzen,
na pár let čeká mně jen cela.
Dosud jen v pastáku, nově i v lapáku
se ptám jen, kde koks se dá sehnat.
S hlavou jsem u mříží, celý svět přihlíží,
jak moc se tu ještě vzdělám.
Od pátku do pátku sčítáky na buzeráku,
bachařům dobrý den jen musím přát.
občas jak na flámu, hulím si tu trávu,
s bachařem neodmítneš si jointa dát.
Někdy se nudíme, tak karty mastíme
a serem na všechny resa.
Když už jsi u půlky, rozsezelý máš kulky
a vše ti nakonec posere psycholožka.
Přihlaš se do háku, ať máš na marjánku,
bez tabáku ti nikdo nic neprodá.
K snídani koblihy, hlavu dáš do hlíny,
když zjistíš, že tu vše divné chutná.
Muklovské manýry, ikdyž nemáš na džíny,
že máš venku Lamborgini musíš všem vězňům říkat.

Freiheit

JAKÝ MÁ SMYSL PRÁCE?

napsala Susan. L. Brown

Jedna z prvních otázek, které si lidé navzájem pokládají při seznamování v tomhle světě je „co děláš za práci?“. Je to něco víc než jen zdvořilostní fráze - naznačuje nám to, jak nesmírně důležitá pro nás práce je. Práce nám dává místo v tomto světě, je to naše identita, definuje nás a ve svém důsledku nás omezuje. Jsme svědky psychického vypětí, když přijdeme o práci, když nás vyhodí, když jsme přinuceni odejít do důchodu, a především když nedostaneme práci, o kterou usilujeme. Nezaměstnaný člověk není popisován v pozitivních termínech, ale v negativních: být nezaměstnaný, znamená postrádat práci. Postrádat práci, znamená sociální i ekonomickou marginalizaci. Odpověď „nic“ na otázku „co děláš“ je emocionálně těžké a sociálně nepřijatelné. Většinou by nezaměstnaní lidé raději odpověděli na takovou otázku něco jako „čekám, až mi dají smlouvu“ nebo „rozeslal jsem životopisy a vyhlídky jsou nadějně“, než aby rovnou přiznali, že nepracují. Nemít práci, v naší společnosti znamená, postrádat společenský význam - je to jako být NIC, protože NIC je to, co děláte.

Ti, co pracují (a je jich stále méně a méně, jak se naše ekonomiky pomalu rozpadají) jsou něco - jsou učitelé, ošetrovatelky, doktoři, dělníci, strojníci, zubní asistenti, koučové, knihovníci, sekretářky, řidiči autobusu a tak dále. Mají identitu definovanou tím, co dělají. Jsou považováni za normální produktivní členy naší společnosti. Právně je jejich zaměstnání předmětem zaměstnanecké smlouvy, která, pokud není jednoznačně podepsána na začátku zaměstnání, je předpokládanou součástí vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnaným. Taková smlouva je založená na myšlence, že je možné, aby existovala spravedlivá výměna mezi zaměstnancem, jenž vyměňuje své osobní dovednosti a zaměstnavatelem, který má povinnost zaplatit mzdu. Taková myšlenka předpokládá, že něčí dovednosti a práce nejsou něčím od nich neoddělitelným. Ale že jsou to jednotlivé atributy, se kterými můžeme zacházet jako se zbožím, které je prodáváno a kupováno. Zaměstnanecká smlouva tedy předstírá, že strojník nebo břišní

tanečnice, například mají kapacitu oddělit od sebe konkrétní elementy, které jsou vyžadovány zaměstnavatelem, jsou schopni pouze tyto na základě smlouvy vyměnit za peníze. Že tedy strojník je schopen prodávat technické dovednosti, zatímco exotický tanečník je schopen prodávat sexepíl a vzhledem ke smlouvě, jsou toho schopni bez toho, aby prodávali sebe jako lidi. Političtí vědci a ekonomové mluví o hodnotě uvnitř člověka a zmiňují dovednost člověka prodat svou přesochopnost na základě této hodnoty.

V naší společnosti je tedy práce definována jako akt, při kterém zaměstnanec prodává její/jeho přesochopnost jako svou vlastnost zaměstnavateli za spravedlivou peněžní odměnu. Takto popisovaná práce, chápána jako spravedlivá výměna mezi dvěma odpovídajícími stranami zakrývá pravý vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem: tedy nadřízeného s podřízeným. Protože kdyby tato pravda, která se skrývá za zaměstnaneckou smlouvou byla široce známá, pracující v naší společnosti by odmítali pracovat. Viděli by totiž, že je nemožné oddělit přesochopnost od nich samotných. „Přesochopnost“ ve skutečnosti neexistuje jako něco, co jednotlivec může prodat jako samostatnou věc. Strojník prostě nemůže od sebe oddělit konkrétní dovednosti, které potřebuje jeho zaměstnavatel; tyto dovednosti jsou totiž součástí organického celku a nemohou být separovány od celé osoby. Podobně sexepíl je nedílnou součástí exotických tanečníků a je nepochopitelné, jak by mohla být tak tělesná neuchopitelná charakteristika oddělená od tanečníků samotných. Tanečník musí být zcela přítomný, aby mohl tančit, stejně jako strojník musí být přítomný celý, aby mohl pracovat; ani jeden z nich nemůže pouze odeslat své schopnosti, aby za ně pracovali. Ať už tanečník, strojnice, učitel, sekretářka nebo lékárník, jsou to především jejich celá osoba, která je prodávána zaměstnavateli. Pokud tedy jejich zaměstnanecká smlouva obsahuje přesochopnost jako osobní vlastnictví, co se ve skutečnosti děje, je, že zaměstnanci prodávají sebeurčení, jejich vlastní přání, jejich

svobodu. Zkráceně jsou, během jejich pracovní doby, otroky.

Kdo je to otrok? Otrok je obecně definován jako někdo, kdo je podle práva vlastnictvím někoho jiného a je vázán absolutní poslušností. Právní lež, která je tvořena tvrzením, že je možné prodávat svou schopnost pracovat bez jeho či jejího odcizení, nám dává možnost udržovat falešné rozlišení mezi pracujícím a otrokem. Pracující musí pracovat podle přání druhého. Pracující musí poslouchat šéfa nebo práci nakonec ztratí. Kontrola, kterou má zaměstnavatel nad zaměstnancem, je úplná. Není zde prostor pro vyjednávání - uděláš to jak říká šéf nebo si hledej práci jinde. Je směšné věřit, že je možné oddělit a prodávat „vlastnictví uvnitř osoby“ a zároveň udržet lidskou celistvost. Prodávat svou prácechopnost na trhu, znamená vstoupit do podřízeného vztahu se svým zaměstnavatelem - znamená to stát se otrokem zaměstnavatele/pána. Jediný rozdíl mezi pracujícím a otrokem je, že pracující je otrokem pouze pokud pracuje, zatímco otrok je otrokem dvacetčtyři hodin denně. A také, že otroci vědí, že jsou otroky, zatímco většina pracujících o sobě v těchto termínech nepřemýšlí.

Termíny jako „pán“ a „otrok“ nejsou používanými termíny popisujícími zaměstnaneckou smlouvu v kapitalistických pracovních vztazích; nicméně, to neznamena, že by se neměly používat. Vyhýbáním se takovýmto termínům a místo toho trvání na tom, že zaměstnanecký vztah je fér, spravedlivý a zakládající se na svobodě pracujícího prodávat jeho/její prácechopnost, se zdá, že samotný systém je fér, spravedlivý a svobodný. Problém s chybným chápáním opravdových vlastností vztahu zaměstnanec/zaměstnavatel je, že pracující zakoušejí otrockou práci ve stejnou chvíli, kdy se do ní ideologicky vkupují.

Je jedno, jakou práci člověk dělá, jestli manuální nebo mentální, dobře či špatně placenou, přirozenou vlastností zaměstnaneckého vztahu je, že zaměstnanec musí, nakonec, poslouchat zaměstnavatele. Zaměstnavatel má vždy pravdu. Zaměstnanci je sděleno, jak má pracovat, kde, kdy a na čem. To se týká univerzitních profesorů stejně jako strojníků, právníků i čističů koberců: pokud jste zaměstnanec, ztrácíte schopnost se samostatně rozhodovat. Tato ztrá-

ta svobody je vnímána intenzivně, a proto mnozí zaměstnanci sní o založení svého vlastního byznysu, o tom, že budou svými vlastními šéfy, zaměstnávat sami sebe. Stejně ale většina z nich tento sen nikdy nerealizuje a místo toho je odsouzena k prodávání své duše za peníze. Sen ale nezmizí a sklíčenost, neštěstí a nesmyslnost jejich práce je uhlodává, i když brání systém, kterým jsou vykořisťováni.

Takhle to ale nemusí být. Není nic posvátného na zaměstnanecké smlouvě, která by měla zůstat nezpochybněnou a navždy zakoreněnou formou ekonomické organizace. Můžeme porozumět našemu vlastnímu pocitu neštěstí jako pracujících, ne jako psychologickému problému, který vyžaduje pilulky na depresi, ale spíš jako lidské reakci na nadvládu. Můžeme si představit lepší způsob práce a můžeme to udělat teď, dnes v našich vlastních životech. Tím, že to uděláme, můžeme odseknout systém placené otročiny; můžeme jej podkopat a nahradit svobodnějším způsobem práce.

Jak by vypadala lepší práce? Více by odpovídala hře než práci. To neznamena, že by to bylo jednodušší, protože i hra může být obtížná a náročná jak to sami občas zakoušíme při sportu. Sami bychom si jí řídili, sami bychom po ní toužili a svobodně bychom si ji vybrali. To znamená, že by musela být vyjmuta ze mzdového systému, protože dokud je někdo za něco placený, vždy bude podřízený tomu, kdo platí. Jak poznamenal Alexander Berkman: „*práce a její produkty musí být vyměňovány bez ceny, bez zisku, svobodně podle potřeb*“¹. Práce by byla dělana protože si někdo přál ji udělat, nikoliv proto, že musel. Zní to nemožně? Vůbec ne! Takovou práci dělá většina z nás každý den. Je to ten druh aktivity, kterou děláme po tom, co osm nebo deset hodin otročíme pro někoho jiného za plat. Zakoušíme to pokaždé, když uděláme něco pro někoho bez nároku na honorář, pokaždé, když vyměníme plenu, děláme rozhodčího na dětském zápase, běžíme závod, darujeme krev, dobrovolničíme jako členové komise, popovídáme si s kámošem, napíšeme dopis, uvaříme jídlo nebo pro někoho uděláme službu. Jsme součástí této podzemní volné ekonomiky pokaždé, když někomu poradíme, někoho douučujeme, učíme, stavíme, tančíme, staráme se o dítě, píšeme báseň nebo programujeme počítač bez toho, abychom si za to nechali pla-

tit. Musíme usilovat o zvětšování tohoto prostoru bezplatné práce, abychom se obklopili více vlastním časem, zatímco se budeme snažit změnit strukturu nadvlády v placených zaměstnáních jak nejvíce dovedem.

Barter (výměnný obchod) se jeví jako dobrá alternativa mzdovému systému, ale jen uměle, protože je vázána stejnými dominantními vztahy. Říci, že já ti vymaluju dům pokud mi budeš celý měsíc vařit, nás oba pokládá do situace, kdy se vzdáváme vlastního sebeurčení na dobu výměny. Protože já ti musím vymalovat dům tak, abys byl spokojen a ty mi musíš vařit k mé spokojenosti, znemožňujeme tak každému z nás jednat svobodně, s kreativní spontaneitou, která je nezbytná k vyjádření svobodné volby. Barter také zahrnuje problém, jak vyřešit otázku, kolik mého času stojí kolik tvého času, což znamená, jaká je hodnota naší práce, abychom výměnu učinili spravedlivou. Alexandr Berkman formuloval tento problém jako otázku, „*proč nedat každému podle hodnoty jeho práce?*“ na kterou odpovídá: „*Protože není způsob, jak můžeme měřit hodnotu... Hodnota je to, kolik stojí věc... Co něco stojí, nemůže nikdo s jistotou říci. Politici ekonomové obecně prohlašují, že hodnota komodity je množství práce, která byla potřeba k vyprodukování takové komodity, „práce sociálně nutná“ jak říká Marx. Ale evidentně neexistuje standartní měření. Předpokládejme, že truhlář pracuje tři hodiny, aby vyrobil kuchyňskou židli, zatímco chirurg potřeboval pouze půl hodiny na operaci, která vám zachránila život. Pokud množství práce potřebné k výkonu určuje hodnotu, pak by byla židle dražší než váš život. Což je samozřejmě jednoznačný nesmysl. I když zohledníte roky studií a praxi, kterou potřeboval chirurg, aby byl schopen operovat, jakým způsobem budeme schopni určit, kolik stojí „hodina operování“? Truhlář nebo zedník také museli být vyučeni, než mohli umět svou práci pořádně, ale s tím nepočítáme, pokud s nimi sjednáváme práci. Mimoto musí být také brána v úvahu konkrétní schopnost a odhodlání, které má každý pracující, spisovatel, umělec nebo doktor v jejich zaměstnáních. To je čistě osobní faktor. Jak budeme u takového určovat hodnotu? To je důvod, proč hodnota nemůže být určena. Ta samá věc bude možná stát jednoho mnoho, zatímco druhého to nebude stát nic nebo velmi málo. Možná to bude stát hodně i málo jednoho jediného člověka v různých situacích. Diamant, malba, kniha může jednoho stát spoustu úsilí, zatímco jiného to bude stát velmi málo. Bochník chleba pro vás bude*

velmi cenný; pokud budete mít hlad, ale bude méně cenný; pokud budete sytí. Proto reálná hodnota věci, pokud je jí neznámé množství, nemůže být určena.“²

Aby byla výměna při barteru spravedlivá, je nutné, aby hodnota vyměňovaných věcí a služeb byla stejná. A protože hodnota je neznámá, barter je prakticky nefunkční.

Abychom mohli zvýšit množství svobodné práce v našich životech, musíme si být vědomi, že peníze a barter mají korupční efekt. Proto pohlídejte své kamarádce důle ne pro peníze, ale protože to chcete udělat. Naučte někoho mluvit dalším jazykem, opravte něčí esej nebo trénujte běžecký tým jen pro samotné potěšení být součástí takové aktivity. Oslavujte dávání a pomoc jako hru bez očekávání jakékoliv odměny. Dělejte tyto věci, protože chcete, ne protože musíte.

To však neznamená, že bychom se měli zcela zbavit povinností, ale že bychom si tyto povinnosti měli sami vybírat. Musíme přistupovat ke konceptu svobodné práce zodpovědně, jinak se naše představa lepšího světa změní v chaos. Robert Graham vyzdvihuje charakteristiku povinností, které si sami vybíráme:

„Povinnosti, které si sami volíme nejsou stejně „ohebné“ jako zákony a nařízení. Zákon nebo nařízení je ohebný takovým způsobem, aby v případě jejich porušení mohla být autoritou, která zákon nebo nařízení zastává, udělena nápravná sankce. Ohebnost zákona není vnitřním konceptem zákona samotného, ale závisí na vnějších faktorech, jako jsou legimita autority, která jej provádí a prosazuje. Slib, narozdíl od zákona, není vynucen osobou, která jej dává. Jeho obsah definuje samotný původce slibu, nikoliv vnější autorita.“³

Něco slíbit, znamená tedy závazek, ale jeho naplnění je zcela na osobě, která něco slíbila. Nenaplnění slibu s sebou nenese žádné sankce kromě pravděpodobného zklamání (a nebezpečí, že ostatní se budou vyhýbat spolupráci s někým, kdo pravidelně své sliby neplní). Svobodná práce je tedy kombinací dobrovolné hry a povinnosti udělat to, co jsme si sami vybrali, že chceme udělat ve spolupráci s ostatními. Je to odvržení zatracených peněz pro čistou radost z tvorby a znovustvoření. Bob Black poeticky volá po zničení práce, což „neznamená, že bychom měli přestat dělat věci. Znamená to, vytvoření nové-

ho způsobu života, který je založen na hře... „Hrou“ myslím oslavu, tvorbu a možná dokonce umění. Je to více než dětská hra, ale stejně stojí za to. Volám po kolektivním dobrodružství v obecné radosti a svobodně nezávislé nevázanosti.“⁴

Musíme zvýšit množství svobodné práce v našich životech tím, že budeme dělat to, co chceme, sami nebo s ostatními, ať už je to vysoké umění nebo všední údržba. Musíme se odtrhnout od podmínek přesné směny: Udělám to pro tebe, pokud ty uděláš něco jiného pro mne. I mimo naší pracovní dobu totiž přetrvává smluvní a výměnná filozofie a usměrňuje cesty naší spolupráce s ostatními. To je evidentní, když uděláme pro někoho službu - velmi často se lidé cítí nepohodlně pokud nemohou nějakým způsobem vrátit službu zpět, dát něco za něco. Musíme odolávat neustálé výměně služeb. Místo toho bychom měli být a jednat tak, abychom upevňovali naše vlastní přání a náklonnosti. To neznamena být leniví (i když někdy je potřeba takový být), ale spíš mít sebedisciplínu. Svobodná práce vyžaduje velkou dávku sebedisciplíny, protože neexistuje žádná vnější síla, která nás nutí pracovat, ale pouze vlastní vnitřní přání být součástí aktivity, která motivuje naší vlastní účast.

Zatímco se suneme vstříc svobodnějšímu světu upevňováním svobodné práce mimo trh práce, můžeme také dělat něco během těch hodin, kdy musíme být v práci, za kterou dostáváme zaplacení. Být si vědomi faktu, že pokud prodáváme svou práci, vlastně tím prodáváme i sami sebe, nám dává sebeuvědomění. Takové sebeuvědomění je posilující, protože ke změně podmínek potřebujeme znát podmínky stávající. Skrze toto uvědomění můžeme vyvinout bojové strategie proti systému otrocké placené práce. Například pokaždé, když budeme ignorovat šéfa a budeme si dělat co chceme, vytváříme minirevoluci na pracovišti. Pokaždé, když si tajně uděláme nějakou příjemnost během pracovní doby, nabouráváme systém placeného otroctví. Pokaždé, když podkopeme hierarchické struktury rozhodování na pracovišti, pocítíme vlastní cenu. Ti z nás, kteří předsedají komisím nebo rozdávají úkoly mohou obhajovat institucionální struktury, politiku a dohody, které decentralizují moc. Samozřejmě, že platební systém je nenávratně zkorumpován a není možné

ho reformovat; nicméně můžeme ho udělat snesitelnější a zároveň se snažit ho zničit.

A zničit ho musíme. Pokud je něčí identita založená na práci, práce je založena na pracovní smlouvě a pracovní smlouva je lživá, potom naše vlastní identity jsou založené na lži. A navíc, pracovní trh směřuje k většímu a většímu vykořisťování: podle odhadů mělo kolem roku 2000 být až 50% lidí zaměstnáno na dočasné úvazky - což je práce, která je ještě méně řízená zaměstnancem než regulérní plný pracovní úvazek. Bob Black má pravdu, když tvrdí, že „*nikdo by nikdy neměl pracovat*“⁵. Kdo ví, jaká tvořivá síla by se uvolnila, pokud bychom byli svobodní v tom, co toužíme dělat. Jaké různé společenské organizace bychom vytvořili, pokud bychom nemuseli denodenně otročit. Například, jak by vypadal den ženy, pokud bychom zničili systém placené práce a nahradili ho volnými a svobodnými aktivitami? Bob Black argumentuje tím, že „*zničením trhu práce a zavedením plné nezaměstnanosti bychom podkopali pohlavní rozdělení práce*“⁶, což je základním pilířem moderního sexismu. Jak by vypadal svět, který podněcuje lidi, aby byli kreativní a sami si zvolili co je baví a naplňuje? Jak by se žilo ve světě, ve kterém když někoho potkáte a on se vás zeptá co děláte, mohli byste radostně odpovědět „tohle, támhleto a to další“ místo „nic“? Takový je svět, který si zasloužíme.

poznámky:

¹Alexander Berkman, *ABC of Anarchism* (London: Freedom Press, 1977), str. 20.

²Berkman, str. 19.

³Robert Graham, *The Role of Contract in Anarchist Ideology; in For Anarchism: History, Theory, and Practice*, edited by David Goodway (London: Routledge, 1989), str. 168.

⁴Bob Black, *The Abolition of Work and Other Essays* (Port Townsend: Loompanics), str. 17.

⁵Black, str. 33.

⁶Black, str. 29–30.

ROZHOVOR SE SOLIDÁRNÍ SKUPINOU ODBORŮ VĚZNĚNÝCH GG/BO

otázky kladl člen naší redakce

Mezi lidmi vězněnými na území tzv. Česka je GG/BO (Odbory vězněných/spolková organizace) asi neznámý pojem. Můžete tedy říct něco o historii a činnosti vaší organizace?

GG/BO byla založena v květnu 2014 ve věznici Tegel v Berlíně. Důležité je již na tomto místě uvést, že GG/BO je organizace existující ve vězení. Pracuje tedy v rámci sebeurčení vězňů organizovaně a emancipovaně. My vně jsme solidární skupiny, jsme tedy pouze podpora a komunikační kanál GG/BO. Toto jasné odlišení je pro nás velice důležité, protože GG/BO není „naše organizace“, ale samostatný zevnitř organizovaný kolektiv. My podporujeme jeho práci a snažíme se, aby boje vězněných našly sluchu u veřejnosti, vedeme ale též vlastní boje a nepopisujeme se jako členstvo GG/BO.

Odbory byly založeny jednak proto, že lidé v kriminále vydělávají svou prací jen 1 až 2 Eura za hodinu (*v Německu je minimální hodinová mzda stanovena na 8,5 Eur*), jsou vyloučeni ze systému sociálního pojištění (*jako je zdravotní a důchodové pojištění, což vede mimo jiné k chudobě ve stáří u dlouhodobě vězněných*) a částečně je pro ně práce povinná. GG/BO má vězněným zajišťovat lobby, které se staví za jejich práva. To znamená, že právo na minimální mzdu, přístup k sociálnímu pojištění a práce na bázi dobrovolnosti jsou hlavními požadavky GG/BO.

Odbory vězněných byly ale od počátku zamýšleny též jako prostředek k tomu, jak překlenout obrovské rozdíly v kriminále. Nezávisle na etnitě, pohlaví, národnosti, původu atd. každá/y může spolupracovat.

Věznění lidé jsou v kriminále velice často vzájemně izolovaní, rozdělení, rozhádání. GG/BO

má se svými hlavními požadavky představovat základnu, na níž lze společně bojovat a v níž vězněné/í nestojí osamoceně. To funguje docela dobře. To je také jeden z důvodů, proč my jako solidární skupina Odbory vězněných podporujeme.

Jsou nějaké konkrétní úspěchy, kterých GG/BO dosáhla?

Je mnoho malých úspěchů, jež stojí za zmínku. Příklady: V některých spolkových zemích byla zrušena povinnost práce. Ve věznici v Zeithain byly sníženy ceny telefonních hovorů, ve věznici v Chemnitz byla povolena odborová shromáždění, ve věznici v Neumünsteru byly sníženy ceny potravin, téma „důchodové pojištění pro vězněné“ je opět na denním pořádku konference ministerstva spravedlnosti. Myslíme si, že by ke všem těmto dílčím úspěchům nedošlo, kdyby se lidé ve vězení kolektivně nestavěli za svá práva.

Ve skutečnosti považujeme za „větší“ úspěch, že vězněné/í mají konečně lobby, společně bojují za svá práva, nenechávají se rozdělit. To je podle našeho názoru základ pro všechny další navazující boje.

Předpokládám, že sdružování vězňů v boji za jejich zájmy se setkává s represivní odezvou provozovatelů věznic a státních institucí. Jak silným a jakým konkrétním represím musíte čelit?

Od vzniku GG/BO se pokoušejí věznice a také ministerstva práci a sebeorganizování vězněných podkopávat. Proto se stala „represe“ pro nás i GG/BO rychle tématem. Většinou se chovají věznice, jakmile zjistí, že se lidé organizují,

poměrně stějně: Nejprve bývá ochromen písemný kontakt, naše pošta tedy vězněným nechodí, nebo nedostáváme žádné dopisy z vězení. Pak přichází moment, kdy vězněné postihují disciplinární opatření. Bývá jim zabavena televize, nesmějí nakupovat, s ostatními na dvůr atd.

Dosud nejhorší represi jsme zažili v Tegel: věznění poté, co sepsali petici proti jednomu zřízenci, byli obviněni ze vzpoury a nuceně přeloženi.

Nicméně člověk by neměl zapomenout, že kriminál je už sám osobě obří nástroj represe a že cesta do něj je represí dlážděna. Zatímco my zde venku o represi hovoříme či ji zažíváme, v kriminále je v každém případě represe silnější, koncentrovanější, horší.

Přitom nebojujeme jenom s represí proti GG/BO: mnohdy se vězněné/í začnou organizovat (v rámci GG/BO), protože chtějí něco dělat proti represi ve věznici. V agendě GG/BO nestojí tedy jen boje s tématem práce. Boje proti útlu a represi v posledních letech nabraly na intenzitě a objemu – a my je rozhodně podporujeme zveřejňováním, právní pomocí, praktickými akcemi, atd.

Mají represe zásadní vliv na to, kolik vězňů se v GG/BO organizuje? Vězněným lidem jde asi o mnoho, takže je snadno představitelné, že represe mohou mít pro některé lidi zastrašující efekt. Je to tak v praxi?

Některé vězněné to vskutku odstraší, jiné to podle našeho názoru posiluje v jejich postojích. Každopádně je důležité odsud zvenčí lidem ve vězení ukázat, že nejsou sami a že stojíme na jejich straně. Když věznění trpí represí, pokoušíme se, jak jsme již uvedli, různým způsobem je podpořit. Což je dle našich zkušeností také činí odvážnějšími a silnějšími v dalších bojích. Ale ano, je mnoho vězněných, které represe zastrašují. Věznice Tegel je takovým příkladem: věznění byli represemi poměrně umlčeni, tudíž je zde GG/BO ve velmi svízelné situaci.

Na území tzv. Německa a jinde ve světě působí i další organizace vězněných lidí nebo na jejich podporu. Mám na mysli třeba FAU, ABC, IWW, Rote hilfe. Jaký je vztah GG/BO k těmto skupinám?

Ke všem zmíněným organizacím máme zde vně dobrý kontakt. Pro nás je přirozeně důležité nebojovat v izolaci. Spojit se a společně stavět požadavky je přeci také důvod, proč my GG/BO podporujeme. Bylo by proto zcela nesmyslné, kdybychom naše boje vedli plně izolovaně od jiných bojů a organizací. Pro nás je velice významný především mezinárodní kontakt a výměna zkušeností, neboť pokud se nechceme nechat rozdělit, je celosvětová soudržnost neodmyslitelná.

Solidarita nesmí mít žádné hranice, jinak existuje nebezpečí, že budeme vést naše boje osamoceně.

To, že odbory GG/BO samy mají kontakt ke zmíněným skupinám, příliš nepředpokládáme. Důvody pro tento stav jsou pro nás ale zcela pochopitelné: kriminál je speciální prostor, izolovaný od společnosti a s vlastní životní realitou. To, že se lidé ve vězení staví za svá práva a jejich boje nacházejí vně vězení (ve *Spolkové republice Německo, dále SRN*) odezvu je velký úspěch, který je třeba připsat především GG/BO a solidárním skupinám GG/BO. Je to ale tvrdý boj, který je již sám velice náročný především pro vězněné. To, že by ještě vedly/i mezinárodní boje (za zdmi kriminálu!) by bylo bezvadné, v současnosti však nikoli realistické.

My na tom ale pracujeme. Proto jsme vyzvali k mezinárodní solidaritě se stávkou ve věznicích v USA a o této stávce jsme vězněné informovali. Je vždy několik lidí ve vězení, kteří mají chuť se podílet na mezinárodních akcích. Například Martin Marggraf z věznice v Neumünsteru napsal zdravotní popis důvodu, proč se on sám rozhodl pro pracovní stávku. Tento text jsme rozdávali během našeho protestního shromáždění před americkým konzulátem.

Organizujete se pouze na lokální úrovni nebo preferujete síťování s dalšími vězňnými v jiných částech světa?

Chceme se organizovat společně s lidmi v zahraničí! To je také jeden z důvodů, proč jsme vybudovali naše kontakty do České republiky. Ale jak jsme zmínili výše: na naší straně je tu obrovský zájem. Uvnitř GG/BO však není zatím mezinárodní solidarita velkým tématem.

K tomu musíme dodat, že i pro nás jako solidární skupinu má kontakt s vězňnými v rámci SRN stále přednost. Když zde jsou kapacity, angažujeme se velice rádi také mezinárodně. Nesmí to však být na úkor naší přímé práce s vězňnými...

Pokud by lidi vězněné v Česku vaše činnost zajímala, jak mohou s vámi navázat spolupráci?

Jako první bychom potřebovali informace, jak vypadá situace v českých věznicích. Potřebovali bychom tedy prvně přímý kontakt k vězňným lidem v Česku. Jakmile bychom měli kontakty a informace, mohli bychom konat, předpokládám podobně jako zde, neboť Česká republika není přeci tak daleko od SRN.

K tomu musím dodat, že jsme si jako solidární skupiny nikoli bezdůvodně nerozdělily spolkové země SRN: výkon trestu je v Německu nesmírně komplikovaný a každá spolková země

má vlastní pravidla a zákony. Proto se solidární skupiny lokalizovaly.

Pokud bychom tedy spolupracovali s vězňnými lidmi v Česku, museli bychom se nejprve důkladně stran zdejšího právního a politického stavu informovat. Lepší by tedy bylo, kdyby se přímo v České republice našli angažovaní lidé, kteří by vězněné zvenčí podporovali.

A co lidé, kteří teď ve vězení nejsou? Jak se oni mohou s vámi spojit a být užiteční?

Můžete nás kdykoli kontaktovat na adrese berlin@ggbo.de. Jsme vděční za každou podporu a máme pokaždé velkou radost, když se etablují nové (solidární) skupiny. Pokud tedy máte zájem o spolupráci, napište nám a vše další pak necháme na přímé komunikaci.

Je něco, co by jste chtěli vzkázat lidem vězňným v Česku?

Budujte kolektivy vězňných, bojujte za vaše práva, nenechte se od státu ničit, držte pospolu, nenechejte se izolovat nebo rozdělit! Nejste sami – a pokud budete chtít, budeme rádi bojovat společně s vámi za svobodu všech vězňných a za zrušení věznic.

Kurzívou v závorkách jsou značeny poznámky překladatelského kolektivu.

STÁVKA UVĚZNĚNÝCH

Skončila téměř třítydenní stávka vězňů v USA namířená proti dlouhodobě špatným poměrům ve vězeňském systému. Mezi deseti požadavky bylo zlepšení podmínek a zacházení s uvězněnými či zrušení systematické rasové diskriminace. Další požadavek se týkal otrocké práce. Stávkující požadovali, aby se vězňům za práci vyplácela mzda obvyklá v daném regionu.

V USA je dnes uvězněno asi 2,2 milionu lidí. V poměru k počtu obyvatel je to v mezinárodním měřítku rekord a špička mezi vyspělými zeměmi. Další 4,7 milionu lidí je ve výkonu trestu se zkušebními obdobími nebo v režimu podmíněného propuštění. Téměř každý čtvrtý člověk za mřížemi na světě je uvězněn ve Spojených státech.

Mzda amerických vězňů se pohybuje na úrovni několika desítek centů na hodinu, ale ve více státech je běžné neplatit nic. Systém vězeňské výroby produkuje zisk zhruba dvě miliardy dolarů ročně. Vyrábí se nejrůznější zboží: od hraček, oblečení a prádla přes součástky pro automobilový průmysl až po policejní a vojenskou výbavu. Kromě toho vězni svou prací udržují chod samotných nápravně výchovných zařízení. Otrocká práce ve věznicích upevňuje spirálu bídy, která je důvodem, pro který se většina lidí do vězení vůbec dostala. Samostatným tématem je rozsáhlá a všudypřítomná rasová diskriminace: pravděpodobnost uvěznění je v případě černého muže 3,8- až 10,5-krát vyšší (v závislosti od státu) než v případě bílého muže.

Stávka trvala od 21. srpna do 9. září 2018, kdy uplynulo přesně 47 let od povstání vězňů ve vězení Attica ve státě New York. Povstání si vyžádalo 10 mrtvých na straně zaměstnanců věznice a 33 mezi vězni. Povstalcům se tehdy podařilo prosadit několik ze svých požadavků na reformu přísného režimu.

Podnětem na aktuální stávku byly nepokoje, které se odehrály v dubnu v Leeovo nápravně výchovném ústavu (Lee Correctional Institution, Jižní Karolína) a při kterých přišlo o život sedm vězňů. Stávku vyhlásila iniciativa Jailhouse Lawyers Speak (JLS), která bojuje za práva uvězněných lidí. Podpořil ji i Organizační výbor uvězněných pracujících (Incarcerated Workers Organizing Committee, IWOC), který je součástí radikálních mezinárodních odborů Průmysloví dělníci světa (Industrial Workers of the World, IWW). Mezi podporovateli bylo i Hnutí za svobodnou Alabamu (Free Alabama Movement), které před dvěma lety iniciovalo zřejmě největší vězeňskou stávku v dějinách USA.

Současná stávka se poučila ze zkušeností roku 2016 a zpestřila

své taktiky. Kromě přerušení práce umožnila zapojení i vězňů, kteří nepracují (prostřednictvím blokad „sit-in“, což je blokáda prostoru vlastním tělem v sedě - pozn. redakce -, bojkotů vězeňských obchodů a protestních shromáždění v prostorách vězení), ba dokonce i těm, kteří jsou na samotkách (prostřednictvím hladovek). JLS se také ve více případech podařilo vyjednat důležité příměří mezi gangy, které platily ve věznicích i na ulici.

Organizátoři očekávali zapojení vězňů v 17 státech. Dosud se potvrdila účast vězňů v nejméně deseti, ale přesné informace jsou dostupné pouze v omezené míře. Stávka a další akce se organizují prostřednictvím sítí neoficiálních osobních kontaktů a pomocí tajně pašovaných mobilních telefonů. Stejným způsobem se šíří informace o stávce. Vedení věznic se snaží tyto sítě blokovat, některé vůdce izolovali na samotkách a na venek často popírají existenci jakýchkoli konfliktů.

Boje amerických vězňů se týkají všech pracujících v USA. Model otrocké práce generuje zisky, které zlevňují provoz věznic. Tím stát získává i ekono-

mický zájem na tom, aby byly vězení plné. Z vězněných lidí se také stává lukrativní odvětví pro soukromé investice: v amerických soukromých věznicích bylo v roce 2016 téměř 130 tisíc vězňů, o 47% více než v roce 2000. Navíc otrocké mzdy ukazují zaměstnavatelům v „normální“ ekonomice, jak hluboko leží jejich vysněné mzdové dno a kam až lze stlačit životní úroveň pracujících.

Samozřejmě, i jinde ve světě se využívá levná vězeňská práce.

Na Slovensku pracuje až 70% vězňů a kdo práci odmítne, je potrestán podmíněným oddálením propuštění. Dokonce i v „sociálně orientovaném“ Rakousku musejí uvěznění ze zákona pracovat. Vedle více než tisíce soukromých firem je využívají i univerzity či kanceláře politických stran. Rakouské ministerstvo spravedlnosti v současnosti uvažuje o „rozšíření nabídky pracovních míst ve věznicích“.

Je v zájmu pracujících všude na světě, aby byl otrocký systém práce zničen spolu se společností, v níž je práce za trest.

O souvislosti otroctví, rasového útlaku a vězeňského systému v USA doporučujeme dokument „13th“ (2016, rež. Ava DuVernay). Najdete ho například na uloz.to

zdroj: *karmina.red*

LONDONŮV TULÁK PO HVĚZDÁCH

napsal L. B. ve vazební věznici Litoměřice

Tulák po hvězdách je první kniha, se kterou jsem přišel do kontaktu ve vězení. Daroval mi ji kluk, co se mnou byl na cele. Poprvé vyšla v roce 1915 a Jack London byl při psaní inspirován skutečným příběhem nevinného odsouzeného Edda Morrella, který podstoupil pět let samovazby.

Příběh se vztahuje k událostem v americké věznici v San Quentin, kde si hlavní postava odpykává doživotní vězení na základě obvinění z vraždy. Jeho situace se začne výrazně komplikovat, když je křivě obviněn z organizování vězeňské vzpoury, která však byla jen výsledek fantazií vězeňského práškače. Ten ve snaze šplhnout si u vedení, přichází s tvrzením, že do věznice byl propašován dynamit. Ve skutečnosti to ale byl jen kvalitní tabák. Správci věznice věří práškačovi a v panice zahajují vyšetřování. Přesněji řečeno mučivou kampaň za získání informací o tom, kde je ukrytý neexistující dynamit. Hlavní postava příběhu je tím nejvíce postižena. Tráví mnoho let na samovazbě v sevržení svěrací kazajky. Utrpení se však s pomocí

dalších samotkářů naučí zdolat. Získává schopnost dočasně „zmrtvolnět“ vlastní tělo aby nevnímal bolest, mohl tělo opustit a pohybovat se mimo vězení. Zatímco tělo lehávalo v kazajce, on venku prožíval dobrodružné děje v různém časovém období na různých místech.

Čas od času tohoto vězně „navštěvoval“ ředitel věznice v domění, že z něj konečně dostane informace o dynamitu. Odpoví mu ale vždy byl výsměch vězně, který mu tvrdil, že mučivý trest pro něj nepředstavoval žádný problém. Provokativně navíc ředitele pobízel, aby mu svěrací kazajku utáhnul pevněji nebo mu na tělo dal ještě jednu či dvě. Ředitel zuřil a vězeň si to užíval.

Příběh této knihy má v sobě silné poselství. Ukazuje, jak jedinec dokáže vzdorovat destruktivním vášním mocných, pokud v sobě najde dost síly a odhodlání. Čist takový příběh ve vězení je hodně povzbuzující. Na závěr si neodpustím citaci z recenzované knihy:

„Pět let jsem prožil ve tmě. Říká se tomu samovazba. Lidé, kteří to přežili tomu říkají smrt zaživa. Avšak za těchto pět let smrti zaživa jsem si dokázal získat svobodu jakou poznal jen má-

lokdo. Jako nejprísněji izolovaný vězeň jsem se toulal nejen světem, ale i časem. Ti, kteří mě uvěznili na bezvýznamných pár let, poskytli mi zcela nevědomky širý prostor věků.“

**TOTO JE VÝZVA
K ŠÍŘENÍ DÍRY AŽ UŽ
UVNITŘ NEBO VNĚ
VĚZENÍ. ČÍM VÍCE
LIDEM SE DOSTANE
DO RUKOU, TÍM
VĚTŠÍ ŠANCI MÁME
NA ZRUŠENÍ
VĚZENÍ!!!**

MUČENÍ V ZEMI SVOBODY

napsali Jakub Černý a Daniela Kantorová, vyšlo na www.a2larm.cz

Vězni v USA si často odpykávají trest na samotce, což má dalekosáhlé dopady na jejich duševní zdraví.

Představte si, že byste museli podstatnou část života strávit sami v kobce bez oken o velikosti vaší koupelny. Představte si, že by váš jediný kontakt s okolní realitou po dlouhé roky probíhal úzkou škvírou v masivních ocelových dveřích cely. Možná vám ta představa přijde trochu středověká nebo si ji spojíte s několika přípa-

dy extrémně nebezpečných masových vrahů. Ve skutečnosti se jedná o dlouhodobou praxi amerických věznic, kterou zažívá až sto tisíc vězňů a vězeňkyň. Dopady samotek na jejich duševní zdraví a následné zařazení do společnosti jsou drastické. Systematické státní mučení v zemi svobody ale není lehké zastavit.

Země, kde sedí nejvíce lidí na světě

Patologická zbytnělost amerického vězeňského systému je poměrně známá. Od sedmdesátých

let americký vězeňskoprůmyslový komplex průběžně nabývá na objemu a dnes v USA „sedí“ zhruba dva a čtvrt milionu lidí, to znamená zhruba sedm set vězňů a vězeňkyň na sto tisíc obyvatel, což je daleko nejvíc na celém světě. Američtí vězni tak tvoří 25 % celosvětové vězeňské populace, přestože v USA žije jen pět procent obyvatel Země. Není tajemstvím, že Afroameričané a další minority se dostávají do vězení v nepoměrně větším množství, přestože se už zdálo, že se USA blíží překonání své rasistické a segregáčnické minulosti. Málokdo by si také nevzpomněl na kruté zacházení s vězni na základně Guantanamo Bay v průběhu amerického „tažení proti teroru“. Mezinárodní debata o rozsáhlém mučení formou dlouhodobé devastující izolace lidí v běžných amerických věznicích se nicméně až na výjimky nevede.

Používání samotek je do jisté míry běžné v mnoha vězeňských systémech. Většinou se ale jedná o kázeňské potrestání, kdy je vězeň na časově omezenou dobu umístěn do izolace v reakci na porušení nějakého předpisu. Pokud se vůbec izolace smí používat, pohybuje se její doba v řádu dnů, maximálně dvou týdnů. V USA se však rozšířila takzvaná administrativní segregace, podle které mohou být vězni umístěni do izolace na neomezeně dlouhou dobu, pokud personál nazná, že ohrožují sebe, ostatní vězně nebo bachaře. V praxi pak jsou do izolace umísťováni nepohodlní vězni, lidé, kteří odmítnou mluvit s vyšetřovateli, disidenti, lidé s duševním onemocněním, ale často i děti nebo těhotné ženy. Není přitom výjimkou, že pokud se jednou dostanou na samotku, zůstávají tam měsíce a mnohdy i dlouhé roky bez šance dostat se mezi ostatní uvězněné. Jako příklad lze uvést případ Alberta Woodfoxe, který přežil na samotce dlouhých čtyřicet let a následně o této zkušenosti napsal knihu.

Ze samotky lidé blázní

Praxe samotek má často charakter začarovaného kruhu. Umístění do izolace totiž zvyšuje pravděpodobnost výskytu chování a psychologických stavů, které pak systém používá k obhajobě dalšího držení v izolaci. Jedná se o podobný mechanismus, jako když se někdo dostane do psychiatrické léčebny a v důsledku změny prostředí se jeho psychologický stav ještě zhorší, což se následně stává důvodem k zintenzivnění léč-

by. Tou je v případě vězení především izolace. Pro sérii symptomů, které se rozvíjejí u lidí na samotkách, psychologové začali používat název SHU syndrom (solitary housing unit). Jedná se v podstatě o odborné psychologické označení vcelku přirozené reakce lidské psychiky na totální ztrátu sociálního kontaktu a soukromí. U lidí, kteří do té doby netrpěli žádnými psychologickými obtížemi, se syndrom projevuje zvýšenou agresivitou, úzkostmi, neklidem a podrážděností. U těch s duševními problémy, které personál na samotky umísťuje, protože si s nimi neví rady, se stav výrazně zhoršuje a symptomy se prohlubují bez možnosti vhodné léčby. Zde je nutné dodat, že v USA se často uvězní nejenom etnické minority, chudí, ale i lidé s vážnými duševními potížemi. Po kolapsu systému psychiatrické péče v USA se jejich počet podle střízlivých odhadů vyšplhal na 20 procent vězeňské populace.

Všechny tyto aspekty izolace vytvářejí koktejl, který se projevuje agresí navenek proti strážcům, nebo dovnitř v podobě častých sebevražd. Jeden z dlouhodobě izolovaných mužů v kalifornském vězení v Pelican Bay, kde se vězni jako jedni z mála dokázali organizovaně vzepřít proti podmínkám na samotkách, uvedl v interview se svým doktorem: „Když jsou lidé zahánáni do kouta, týraní bez možnosti z toho uniknout nebo se nenásilně bránit, jsou v podstatě nuceni k násilné odpovědi.“ Takto vyprovokovaná agrese je pak vodou na mlýn ospravedlňování nekonečné izolace.

Následky jsou trvalé

Nejde přitom jenom o důsledky, které se projevují při samotném pobytu na samotce, ale také o dopady po jejím skončení. Skupina vědců ze Stanfordské univerzity před nedávnem vydala zprávu, která shrnuje hlavní zjištění nezávislého šetření s lidmi, kteří se vrátili po dlouhodobých samotkách do společnosti. Podle zprávy kromě zmíněných emočních výkyvů u všech dlouhodobě izolovaných dochází po nějaké době k neurologickým změnám, které ústí v poškození kognitivních funkcí a dovednosti navazovat normální vztahy. Lidé ztrácejí schopnost koncentrovat se, pamatovat si, orientovat se v prostoru. Jak říká jeden z účastníků tohoto šetření: „Je to, jako kdybyste vzali dítě z dětského bazénu a posadili je do oceánu.“ Pro přiblížení

tohoto přirovnání si představte, že žijete několik let v prostoru cca 2,1 x 3,6 metru bez oken, kde vás každou chvíli kontrolují, a tedy i budí stráž, aby rutinně zjistily, jestli jste si něco neprovedli. Opustit celu mohou uvěznění jen jednou denně na hodinu a předchází tomu kompletní kontrola, při které jsou často poníženi na úroveň pouhého biologického materiálu. Po celou dobu nevidí nikoho kromě strážných, kteří se na ně dívají úzkým okénkem ve dveřích cely. Komunikace s okolním světem je tak možná pouze nepřímo.

Protest v Pelican Bay

I v takto restriktivních místech totální izolace a podřízení nicméně vzniká rezistence, která je nadějí pro změnu. V roce 2013 se podařilo vězňům ze samotek v kalifornském státním vězení Pelican Bay, s nejprísnější klasifikací „Super Max“, uspořádat celostátní dlouhodobou protestní hladovku proti segregaci na samotkách. Do protestu se zapojilo neuvěřitelných třicet tisíc vězňů po celé Kalifornii. Na celém případu je pikantní, že protest uspořádali leaderi čtyř gangů, které do té doby stály proti sobě. Dohromady se tak dali čelní představitelé Black Guerilla Family, Mexické mafie, Nuestra Familia a Árijského bratrství. Právě oni byli uvěznění v izolovaných celách na společném oddělení a časem dokázali překonat komunikační překážky samotek i ideologickou propast. Prostřednictvím dorozumívání přes vodovodní potrubí nebo pokřikováním přes chodbu spolu začali komunikovat, aniž by se někdy tvář v tvář viděli. Podle svých slov se postupem času přestali vnímat na základě rozdílu mezi rasami nebo politikou gangů, ale jako členové jedné znevýhodněné třídy: té vězeňské. Protest, který otrásl americkým vězeňským systémem, nastartoval první reformy a probudil mnoho dalších organizací k tomu, aby se připojily.

K tomu, že by vězeňská izolace měla být až na velmi ojedinělé případy zrušena jakožto případ neakceptovatelného mučení, se začaly vyjadřovat kromě lidskoprávních organizací, vědců nebo sociálních pracovníků z oblasti duševního zdraví i Americká psychologická asociace nebo Organizace spojených národů. V březnu 2019 vyzvala skupina demokratických amerických senátorek a senátorů Federální vězeňský úřad k tomu, aby přehodnotil používání samotek v

amerických federálních věznicích. Jednalo se o předběžný krok, po kterém by mělo následovat projednání legislativní reformy, která by vedla k ukončení zaběhané vězeňské praxe v některých typech věznic. I takto mnohohlasná rezistence nicméně naráží na bariéru v podobě vězeňsko-průmyslového komplexu a mocných vězeňských odborů, které už financovaly kampaň mnohých amerických senátorů a senátorek.

Systém se brání reformě

Jak uvádí Kalifornský institut pro veřejnou politiku, metody vězeňsko-průmyslového komplexu jsou stále tytéž. Snaží se blokovat všechna opatření, která by vedla k zavádění praxe založené na rehabilitaci, a podporují rozšíření nebo udržení punitivních opatření. Cat Brooks, jedna z výrazných lídryň černošského osvobozenického hnutí a bývalá kandidátka na starostku Oaklandu v roce 2018, to v té souvislosti na konferenci o masovém věznění a problematice samotek v USA viděla podobně. Podle ní „ve chvíli, kdy se začnete snažit zaběhané segregáčnické vzorce narušit, musíte pamatovat, že někomu saháte na peníze. A můžete očekávat reakci.“

Nejedná se přitom jen o korumpující moc peněz a stále silnějších peněžních toků. Systém celkové zlovůle a dehumanizace lidí funguje jako rozjetý, namazaný stroj. Kromě obavy o ztrátu financí hrají roli také nedostatek imaginace, dialogu a zátažnost představitelů amerického vězeňského i politického systému, kteří si zřejmě nedokáží nebo se bojí představit si něco méně zvráceného. A není se vlastně čemu divit. Ve společnosti, která se dodnes zdaleka nevyrovnala se svou minulostí založenou na bílé nadřazenosti a krvavém koloniálním vykořisťování, se systémy útlaču nadále transformují do nových a nových podob. Jak ukázali vězni z Pelican Bay, ochromení této několikahlavé bestie bude záležet na schopnosti spojit se na mnoha, někdy i vzájemně soupeřících nebo nespolupracujících, frontách. Nemělo by přitom jít o pouhou legislativní reformu v rukou politiků. Aby se systémy segregace nadále netransformovaly do nových forem, bude muset změna být i kulturní a filosofická.

Autoři byli členy nezávislé studijní skupiny doktorandů psychologie, věnující se dopadům masového uvěznění v USA, na Wright Institute v Berkeley.

A NA ZÁVĚR RELAXAČNÍ OMALOVÁNKY...

